

kommer mig allerede af Hensyn til almindelige Lovbetragtninger meget tvivlsomt, om dette er rigtig, men det er derhos vistnok klart, at dersom man vil give Loven en saadan tilbagevirkende Kraft, modarbejder man hele det Niemed, man har sat sig; thi Tiendebeerne skulle allerede nu udrede Betydeligt for at faae en Constatering af Tiendevederlaget; men skulle de endvidere opgive en saa betydelig Fordeel som den, at kunne holde sig til Hovedparcellen for hele Tiendevederlaget, tvivler jeg paa, at de ville være tilbøjelige til at benytte Lovens Tilladelse. For Fremtiden kan Reglen være god, men den bør ikke have tilbagevirkende Kraft. Med Hensyn til den processuale Fremgangsmaade, Lovudkastet har paabudt, forekommer det mig, at der bringes noget Nyt og ikke just helbdigt Nyt ind i vort Retsliv. Man har ligesom søgt at undgaae at fremstille Sagen efter dens virkelige Væsen og at give den sit egentlige Navn som almindelig Rets sag. Man har villet, at der skulde stables en særlig autoriseret Protokol for disse Sager, og Indsigelser, der maatte blive reiste imod Fortegnelsens Rigtighed, skulle ikke kunne afgjøres under Sagen, men Retsbetjenten skal henvise de Tvistigheder, der ikke blive bilagte, til egentlig Domsbehandling. Mig forekommer det simplere, at lade den hele Omgang og Forhandling fremtræde som det, den dog i Virkeligheden er, nemlig en Rets sag, der vel ikke gaar ud paa at faae en Randsdom, men paa at faae visse factiske Forhold konstaterede og dermed ogsaa, for det Tilfælde der reises Indsigelser, at lade Dommeren afgjøre Tvisten uden Henvisning til ny og yderligere Rettergang; det bliver jo dog alligevel ham, der under den nye Sag vil komme til at paafjende Indsigelserne. Men det forekommer mig derhos, at det ikke blot er simplere, men endog nødvendigt, at Afgjørelsen fremtræder under Form af en Dom, Kjendelse eller Eragting; thi kun paa den Maade kan man komme til den attraaede endelige Constatering af Tiendevederlaget. Lovudkastets § 4 omtaler vel alene Indsigelser imod Fortegnelsens Rigtighed, det vil sige mod Vederlagets Størrelse m. v., men der kan tænkes andre Indsigelser fremsatte, f. Ex. mod den formelle Omgang ved den offentlige Stævning, mod Bærningstinget osv., og i

saa Tilfælde bliver det en uundgaaelig Nødvendighed, at Dommeren afgjør saadanne Indsigelser ved Kjendelse. Det forekommer mig overhovedet, at det i alle Tilfælde maa blive hans Sag at bedømme og bestemme Retsforholdet for de paagjældende Tiendomme, og at det bør være denne Kjendelse, og ikke den privat opgjorte Fortegnelse, der erholder Retskraft for Fremtiden. Det forekommer mig derfor, at det Hele kunde ordnes simplere end skeet, ved ret og slet at udtale, at det blev Tiendebeierens Sag ved Dom at faae Tiendevederlagets Størrelse konstateret. Thi det Væsentlige, som Loven staber, er ikke Berettigelsen for Tiendebeieren til at anlægge Sag og derved erholde Tiendevederlagets Størrelse fastsat. En saadan Ret har Tiendebeieren allerede nu. Men det Væsentlige er den Berettigelse for Tiendebeieren, at han ikke behøver at anlægge Sag imod hver enkelt Tiendebyrder, men kan cummulere flere Sager, det vil sige sagsøge Mangfoldige under een Sag, ibetmindste saa Mange, som der høre under eet Bærningsting, selv om de høre under forskellige Sogne og forskellige Byer. Det er det Væsentlige, og i Forbindelse hermed Berettigelsen til at bruge en Art af offentlig Stævning, saa at ikke hver Enkelt skal varsles, men at der finder offentlig Bekjendtgørelse Sted for alle de Indstævnte, men det er jo ikke Andet, end hvad der meget godt kan forenes med en simplere Ordning af hele Forholdet som en sædvanlig Rets sag, der forpligter de Indstævnte til at give Møde og Dommeren til, naar Stævningen falder i Rette, ved sin Kjendelse at afgjøre Sagen saavel i Realiteten som i Formaliteten. Saaledes som §§ 3 og 4 have ordnet Sagen, skjønner jeg ikke, at det vil være muligt, at komme til noget endeligt Resultat. Endnu maa jeg bemærke, at naar det Væsentlige i Lovudkastet netop er en Berettigelse for Tiendebeieren til at sagsøge flere Tiendepligtige under Eet, burde man ikke i § 2 have indskrænket sig til at lade de Sognebeboere, som høre ind under vedkommende Retsbetjent, lide Dom under samme Sag; men man burde have tilladt, hvad Lovgivningen allerede kjender Analogier til, at alle Beboerne i et heelt Sogn, selv om de ikke alle fortære under samme verbørlige Jurisdiction, kunde